

Yabancı Para Cinsinden Parasal Kalemlerin Türkiye Muhasebe Standartlarına Göre Sonraki Ölçümü Hakkında Duyuru

213 sayılı Vergi Usul Kanununun (VUK'nın) 280'inci maddesinde “*yabancı paraların borsa rayici ile değerlendirileceği, yabancı paranın borsada rayici yoksa değerlemeye uygulanacak kurun Maliye Bakanlığınca tespit olunacağı ve bu madde hükmünün yabancı para ile olan senetli veya senetsiz alacaklar ve borçlar hakkında da cari olacağı*” belirtilmiştir. Diğer taraftan, yapılacak değerlemede esas alınacak kurun belirlenmesine ilişkin olarak yayımlanan 130 Sıra No.lu VUK Genel Tebliğinde ise “*Maliye Bakanlığınca bu konuda herhangi bir tespit yapılmadığı sürece, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası'nca tespit ve ilân olunan döviz alış kurlarının mezkûr ilânlarda belirtilen tarihlerden itibaren değerlemelerde esas alınması*” öngörülmüştür.

Bilindiği üzere, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun (TTK'nın) 88'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca gerçek ve tüzel kişi tacirlerin münferit ve konsolide finansal tablolarını hazırlarken Kurumumuz tarafından belirlenen ve yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartlarını (TMS'leri)¹ uygulamaları öngörülmüş olup değerlendirme ilkelerinin belirlendiği TTK'nın 79'uncu maddesinde varlık ile yükümlülüklerin ölçümünde TMS'lerin uygulanacağı belirtilmektedir. Bu doğrultuda finansal tablolarını *Türkiye Finansal Raporlama Standartları* ya da *Büyük ve Orta Boy İşletmeler için Finansal Raporlama Standardına* (BOBİ FRS'ye) göre hazırlayan işletmeler, yabancı para cinsinden parasal kalemlerinin sonraki ölçümlerini yaparken TMS 21 *Kur Değişiminin Etkileri* (TMS 21) ile BOBİ FRS'nin “*Yabancı Para Çevrim İşlemleri*” bölümünde öngörülen muhasebe ilkelerini esas alacaklardır. Zira, TTK'nın 64'üncü maddesinin beşinci fıkrasında, TTK'daki defter tutma, envanter, finansal tabloların düzenlenmesi ve değerlendirme hükümlerinin VUK ile diğer vergi kanunlarının aynı hususları düzenleyen hükümlerinin uygulanmasına, vergi kanunlarına uygun olarak vergi matrahının tespit edilmesine ve buna yönelik mali tabloların hazırlanmasına engel teşkil etmeyeceği açıkça hüküm altına alınmıştır.

Bununla birlikte muhasebe uygulamalarımıza uzun yıllar boyunca vergi mevzuatı yön vermiş olduğundan, TTK uyarınca TMS'lere uygun olarak hazırlanması gereken finansal tablolarda, yabancı para cinsinden parasal kalemlerin raporlama dönemi sonu değerlemelerinde;

- Kapanış kuru olarak Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (TCMB) tarafından 30 Aralık'ta açıklanan kurun kullanıldığı ya da
- Finansal Durum Tablosunun aktif ile pasifi için sadece alış kurunun kullanıldığı gözlemlenmiş ve hususla ilgili olarak rehberlik sağlanması ihtiyacı hâsıl olmuştur.

Bu kapsamda, TMS 21 ile BOBİ FRS uyarınca yabancı para cinsinden parasal kalemlerin sonraki ölçümlerinin, raporlama dönemi sonlarındaki spot kurdan yapılması gerekmektedir. Bir başka ifadeyle, TMS'leri uygulayan işletmelerin finansal tablolarını hazırlarken parasal kalemlerin sonraki ölçümünü 30 Aralık tarihli kurlar üzerinden değil; 31

¹Ayrı bir şekilde belirtilmedikçe “TMS'ler” ifadesi Türkiye Finansal Raporlama Standartları ile Büyük ve Orta Boy İşletmeler için Finansal Raporlama Standardını kapsamaktadır.

Aralık ya da işletmenin raporlama dönemi sonuna tekabül eden başka bir tarihteki spot kur üzerinden yapmaları gerekmektedir.

Diğer taraftan, söz konusu değerlendirme yapılırken esas alınacak döviz kuruna ilişkin olarak ise TMS 21'in 26'ncı paragrafı ile BOBİ FRS'nin 20.18 paragrafında rehberlik sağlanmıştır. Söz konusu paragraflarda, birden fazla döviz kurunun bulunması durumunda *“işlem veya bakiyeye ilişkin nakit akışları ölçüm tarihinde gerçekleşmiş olsaydı bu nakit akışlarının ödeneceği kurun esas alınması gerektiği”* belirtilmektedir. Bu doğrultuda, işletmelerimizin yabancı para cinsinden parasal varlıkları raporlama dönemi sonu itibarıyla geçerli alış kurundan; yabancı para cinsinden parasal yükümlülükleri de raporlama dönemi sonu itibarıyla geçerli satış kurundan değerlemeleri gerekmektedir.

Sonuç olarak, işletmelerin TTK uyarınca TMS'lere uygun olarak finansal tablolarını hazırlarken yabancı para cinsinden parasal kalemlerin dönem sonu değerlemelerini TMS 21 ile BOBİ FRS'de düzenlenen ölçüm ilkelerine göre yapmaları öngörülmüş olup bu kapsamda söz konusu kalemlerin niteliğine göre raporlama tarihinde geçerli olan alış ya da satış kurunun kullanılması gerekmektedir.

Kamuoyuna duyurulur.